

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Κομισιόν: Τα πέντε μεγάλα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας

Υψηλό χρέος και ανεργία, πολύ χαμηλή επενδυτική θέση, αρνητικό δυνητικό ΑΕΠ και υψηλό -ακόμη- απόθεμα κόκκινων δανείων, είναι τα πέντε "χρόνια" προβλήματα της ελληνικής οικονομίας η λύση των οποίων απαιτεί υπομονή και επιμονή σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εκτός από την έκθεση για την 10η αξιολόγηση, η Κομισιόν εξέδωσε χθες και την έκθεση "δημοσιονομικών ανισορροπιών". Δηλαδή των διαρθρωτικών προβλημάτων που χρειάζονται μεταρρυθμίσεις και χρόνο για να ξεπεραστούν. Η έκθεση εκδίδεται στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους του ευρωπαϊκού εξαμήνου και στόχο έχει να αναδείξει πάγια προβλήματα κάθε χώρας. Γι' αυτό και οι παρατηρήσεις που γίνονται αποφασίστηκε να συνδεθούν υποχρεωτικά και με τα έργα και τις μεταρρυθμίσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Τα πέντε προβλήματα σύμφωνα με την Κομισιόν είναι:

1. Το υψηλό ποσοστό χρέους ως προς το ΑΕΠ. Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης σημειώνεται ότι αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας κατά 25%, φτάνοντας το 205,6% του ΑΕΠ στο τέλος του 2020, λόγω της ανάγκης κάλυψης των αναγκών που δημιούργησε η υγειονομική κρίση. Το γεγονός αυτό με βάση το βασικό σενάριο της αναθεωρημένης ανάλυσης βιωσιμότητας χρέους που δημοσιεύτηκε χθες μαζί με την έκθεση για την 10η αξιολόγηση, δεν γεννά πρόβλημα μεσοπρόθεσμης βιωσιμότητας. Επίσης τονίζεται, ότι το ελληνικό χρέος ευνοείται από τη διακράτηση του 55% του χρέους από το λεγόμενο "επίσημο τομέα" αλλά και από τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα του δημοσίου.

2. Το δεύτερο πρόβλημα είναι εξίσου γνωστό και αφορά το υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα ΜΕΔ μειώθηκαν μεν από τα 47,5 δισ. ευρώ στο τέλος του 2019 στα 21,1 δισ. το 2020, αλλά σημειώνεται ότι η πανδημία μπορεί να αυξήσει το υπόλοιπο των κόκκινων δανείων. Ωστόσο σημειώνεται ότι οι ελληνικές αρχές λαμβάνουν μέτρα όπως η παράταση του προγράμματος "Ηρακλής", την υιοθέτηση του νέου πτωχευτικού κώδικα, αλλά και τα δύο προγράμματα για την επιδότηση δόσεων δανείων συνδεδεμένων με την πρώτη κατοικία (Γέφυρα Ι) και εξυπηρετούμενων και μη επιχειρηματικών δανείων (Γέφυρα ΙΙ) προκειμένου να περιορίσουν τα νέα κόκκινα δάνεια.

3. Το τρίτο πρόβλημα αφορά την πολύ χαμηλή διεθνή επενδυτική θέση της Ελλάδας. Η διεθνής επενδυτική θέση της χώρας το 2020 επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας κατά 18% του ΑΕΠ, φτάνοντας το 176,2% του ΑΕΠ. Υπενθυμίζεται ότι ως επενδυτική θέση ορίζεται ο λόγος των υποχρεώσεων προς το εξωτερικό ως προς τις απαιτήσεις από το εξωτερικό σε όρους άμεσων επενδύσεων. Η αναστροφή της τάσης επιδείνωσης της επενδυτικής θέσης της χώρας απαιτεί πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών για μια σειρά ετών. Παρ' όλα αυτά το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να φτάσει φέτος στο 7,6% του ΑΕΠ και να μειωθεί στο 5,3% του ΑΕΠ το 2022. Αυτό, όπως τονίζεται στην έκθεση, συνιστά δημοσιονομική ανισορροπία που για να διορθωθεί θα χρειαστεί να έχουμε πλεόνασμα 1,5% στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών τουλάχιστον μέχρι και το 2030. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνεται η βελτίωση της λειτουργίας του δημοσίου μαζί με κίνητρα ώστε οι ελληνικές επιχειρήσεις να μπορούν να αναπτύξουν έρευνα και τεχνολογία και να έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.

4. Το τέταρτο μεγάλο πρόβλημα είναι η δυνητική ανάπτυξη, δηλαδή το ΑΕΠ που μπορεί να παράγει η χώρα χωρίς να δημιουργήσει πληθωρισμό. Ο δείκτης αυτός παραμένει αρνητικός για την Ελλάδα από το 2010. Το πρόβλημα είναι το αποτέλεσμα του μικρού μεγέθους της πλειοψηφίας των ελληνικών επιχειρήσεων, της έλλειψης τραπεζικού προφίλ και της δραστηριοποίησης σε μη διεθνώς ανταγωνιστικούς τομείς. Η επίδραση της πανδημίας είναι ακόμη μη μετρήσιμη. Ωστόσο τονίζεται ότι οι ελληνικές αρχές έχουν εκπονήσει μια σειρά από προγράμματα για την προώθηση της αύξησης του μεγέθους των επιχειρήσεων της διαμόρφωσης εξαγωγικού χαρακτήρα και του ψηφιακού τους μετασχηματισμού.

5. Το πέμπτο μεγάλο πρόβλημα είναι η υψηλή ανεργία. Παρά τη μείωσή της από το 2018 στο 16,3% παραμένει η υψηλότερη εντός ΕΕ. Η συνολική ανεργία συνοδεύεται από μια νεανική ανεργία που είναι ακόμη στο 35% έναντι 16,8% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το ποσοστό απασχόλησης το 2020 παρότι δεν χάθηκαν θέσεις εργασίας λόγω των μέτρων στήριξης, ήταν στο 61,1%, περίπου 11% κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η ελπίδα της επιτροπής είναι η εφαρμογή του υπό ψήφιση εργασιακού νομοσχεδίου για να αρχίσει να αναστρέφεται η κατάσταση.

Καταθέσεις: Στο 100% του ΑΕΠ για πρώτη φορά μετά το 2009

Η δεκαετία του 2000 ήταν αναμφίβολα η καλύτερη στη σύγχρονη οικονομική ιστορία της χώρας. Η είσοδος στο ευρώ το 2002 εξασφάλισε φρέσκο χρήμα της τάξης των 500 δισ. ευρώ, τα οποία έπεσαν στην πραγματική οικονομία μέσα σε μόλις 8 χρόνια.

Πρόκειται για κεφάλαια προερχόμενα κατά βάση από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα και φυσικά από τον φθινό τραπεζικό δανεισμό, τα οποία εκτόξευσαν την ανάπτυξη. Είναι χαρακτηριστικό ότι από την ένταξη στην Ευρωζώνη μέχρι και το ξέσπασμα της κρίσης χρέους το 2010, το ΑΕΠ κατέγραψε εντυπωσιακή αύξηση κατά 73 δισ. ευρώ ή 70% σωρευτικά, ενισχύοντας τα εισοδήματα επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Αυτή η αναπτυξιακή δυναμική αποτυπώθηκε άμεσα στα υπόλοιπα των καταθέσεων στις τράπεζες, καθώς την υπό εξέταση περίοδο η καταθετική βάση αυξήθηκε από τα 124 δισ. ευρώ στα 237 δισ. ευρώ, καταγράφοντας άνοδο 74 δισ. ευρώ ή 90%.

Μάλιστα το 2009 οι αποταμιεύσεις ξεπέρασαν το ΑΕΠ, διαμορφούμενες ως ποσοστό του στο 103%.

Οι απώλειες της κρίσης

Τα πράγματα επιδεινώθηκαν όταν το Δημόσιο αρχικά και στη συνέχεια το τραπεζικό σύστημα αποκλείστηκαν από τις αγορές, λόγω των γνωστών δημοσιονομικών αστοχιών. Τα 7 πέτρινα για την οικονομία χρόνια (2010-2016) το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 56 δισ. ευρώ ή 25% περίπου.

Σε αυτό το διάστημα η μεταβολή των καταθέσεων ήταν, όπως και στην ανοδική φάση, για ακόμη μία φορά μεγαλύτερη από την πτώση του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, υποχώρησαν συνολικά κατά 116 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε πτώση σχεδόν 50% από τα υψηλά του 2009.

Τα πρώτα 76 δισ. ευρώ, χάθηκαν κατά κύριο λόγο στα πρώτα χρόνια της οικονομικής κρίσης, έως και το 2012, ως απόρροια της κρίσης χρέους σε συνδυασμό με τη μεγάλη ύφεση.

Συνέχεια...

Η πολιτική αλλαγή του 2015

Κι ενώ όλα έδειχναν πως θα ακολουθούσε ανάκαμψη, όλα ανατράπηκαν μετά την πολιτική αλλαγή του 2015 και τους αποτυχημένους χειρισμούς της νεοεκλεγείσας κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ.

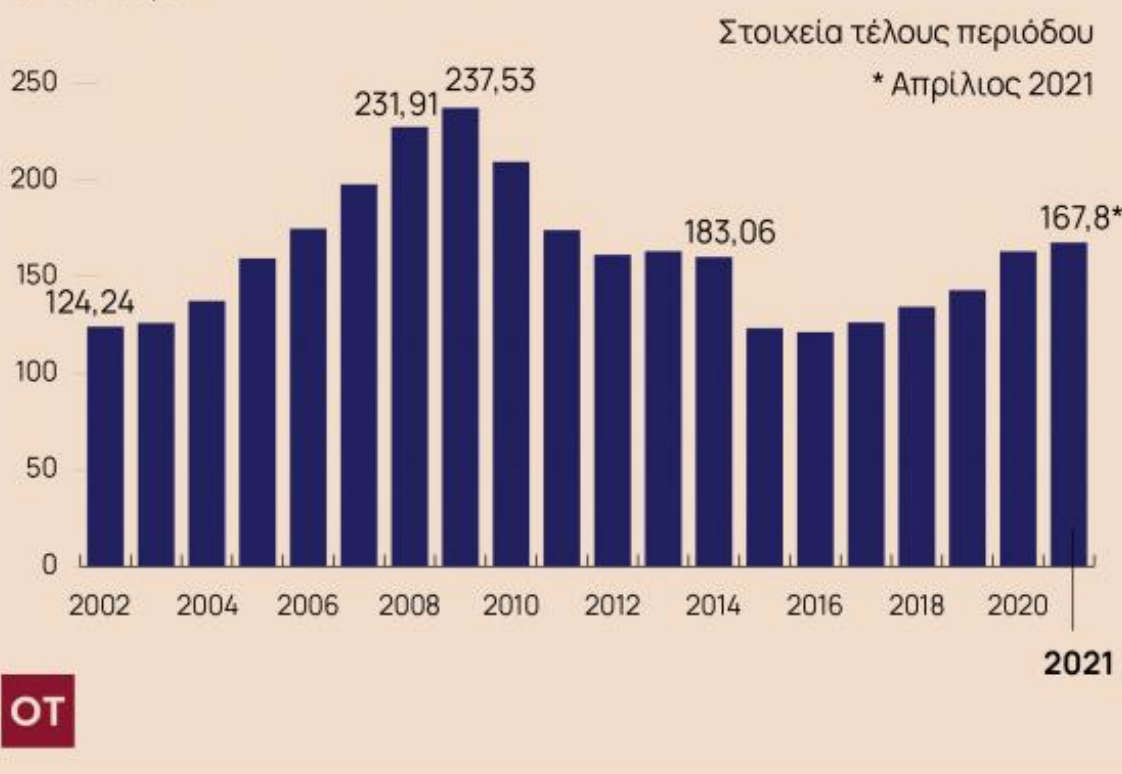
Είναι χαρακτηριστικό ότι σε μόλις έξι μήνες έκαναν φτερά περί τα 40 δισ. ευρώ, κατευθυνόμενα σε επενδύσεις ή λογαριασμούς του εξωτερικού και σε σεντούκια, υπό το φόβο εξόδου της χώρας από ευρώ.

Η πτώση των μεγεθών μάλιστα σταμάτησε όχι επειδή αποκαταστάθηκε η εμπιστοσύνη, αλλά διότι επιβλήθηκαν capital controls για να σωθεί το τραπεζικό σύστημα. Έτσι, οι καταθέσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ κατέγραψαν χαμηλό μετά την είσοδο στο ευρώ, διαμορφούμενες στο 69% το 2016.

Από την άλλη, μπορεί η πτώση του ΑΕΠ να συγκρατήθηκε σε χαμηλά επίπεδα, ωστόσο χάθηκε μία μεγάλη ευκαιρία αναπλήρωσης των απωλειών της αμέσως προηγούμενης περιόδου. Η άνοδος θα μπορούσε μέσα σε τρία χρόνια (2015-2017) να ξεπεράσει ακόμη και τα 10 δισ. ευρώ με βάση τις εκτιμήσεις του βασικού σεναρίου.

Οι καταθέσεις εγχώριων επιχειρήσεων και νοικοκυριών

σε δισ. ευρώ

Η επίδραση της πανδημίας

Μετά την αλλαγή πλεύσης της τότε κυβέρνησης και την εφαρμογή του τρίτου μνημονίου που υπέγραψε το καλοκαίρι του 2015, τα σχετικά μεγέθη άρχισαν εκ νέου να αυξάνονται. Έτσι, από το 2017 μέχρι και το 2019 η καταθετική βάση ενισχύθηκε κατά 21 δισ. ευρώ, με την οικονομία να πετυχαίνει τρεις διαδοχικές χρονιές ανάπτυξης.

Οι ανατροπές όμως στο μακροοικονομικό περιβάλλον δεν είχαν τελειώσει. Τα πάντα άλλαξαν εκ νέου, μετά το ξέσπασμα της πανδημίας. Η συρρίκνωση του ΑΕΠ μέσα σε μόλις μία χρονιά, πέρυσι, προσέγγισε τα 15 δισ. ευρώ με την ύφεση να ξεπερνά το 8%. Δεν συνέβη όμως το ίδιο και με τις καταθέσεις.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΤτΕ, από τον Μάρτιο του 2020, όταν ξεκίνησαν τα lockdowns και η αναστολή οικονομικών δραστηριοτήτων, έως και τον περασμένο Απρίλιο, οι αποταμιεύσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών στις τράπεζες ενισχύθηκαν κατά 25 δισ. ευρώ στα 167,8 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 100% του ΑΕΠ.

Τελευταία φορά που το ποσοστό αυτό είχε διαμορφωθεί σε αυτά τα επίπεδα ήταν το 2009. Σε κάθε περίπτωση, η άνοδος αυτή ήταν πολυπαραγοντική και δεν σχετίζεται με αύξηση εισοδημάτων.

Συγκεκριμένα, οι σημαντικότεροι λόγοι που επέδρασαν καταλυτικά στα μεγέθη των καταθέσεων, ήταν οι εξής:

- Αναστολή πληρωμών φορολογικών, ασφαλιστικών και δανειακών υποχρεώσεων
- Κρατικά μέτρα στήριξης, όπως πχ. επιστρεπτέα προκαταβολή, αποζημιώσεις εργαζομένων, αποζημιώσεις ιδιοκτητών ακινήτων με κουρεμένα ενοίκια, επιδότηση δόσεων δανείων
- Αναγκαστική μείωση της κατανάλωσης λόγω των περιορισμών στην οικονομική δραστηριότητα

Πηγή: Οικονομικός Ταχυδρόμος

Bloomberg: Ανησυχία για νέα παγκόσμια «φούσκα» στα ακίνητα μετά την εκτίναξη των τιμών

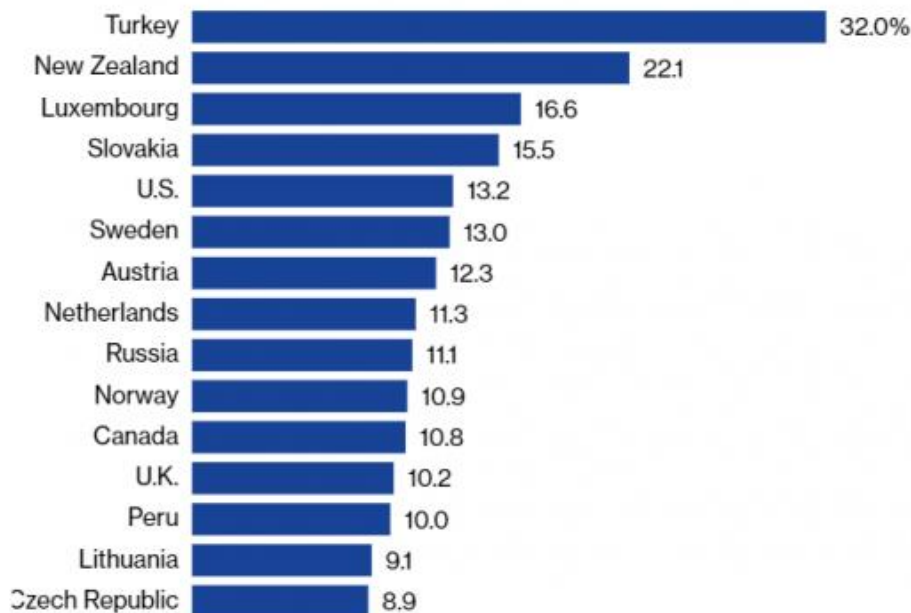
Για τον κίνδυνο μιας νέας κτηματομεσιτικής φούσκας κάνει λόγο το Bloomberg μετά την αλματώδη αύξηση των ακινήτων παγκοσμίως με την κτηματαγορά να καταγράφει ήδη αύξηση 2,1% .

«Οι τιμές στα σπίτια αυξάνονται με μεγαλύτερο ρυθμό από ό,τι πριν από την παγκόσμια οικονομική κρίση» αναφέρει το δημοσίευμα λέγοντας τι η μέση τιμή εκτινάχθηκε στο 7,3% από το Μάρτιο του 2021 έως τον αντίστοιχο μήνα του 2021. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Δείκτη Τιμών Κατοικιών της εταιρείας Real Estate, Global Knight είναι η πιο μεγάλη αύξηση από το τέλος του 2006, οπότε και παρουσιάστηκαν εξίσου αυξητικές τάσεις.

Η Τουρκία βρίσκεται στην κορυφή της λίστας, με αύξηση 32% ενώ ακολουθεί η Νέα Ζηλανδία με 22,1%, το Λουξεμβούργο με 16,6%, η Σλοβακία με 15,5% και οι ΗΠΑ με 13,2%, καταγράφοντας την πιο μεγάλη άνοδο από τον Δεκέμβριο του 2005.

Property Frenzy

Top 15 Countries With Highest Housing Price Growth

Στην Ασία, η Σιγκαπούρη σημείωσε τη μεγαλύτερη άνοδο τιμών, κατά 6,1%, ακολουθούμενη από τη Νότια Κορέα με 5,8% και την Ιαπωνία με 5,7%. Το Χονγκ Κονγκ, η πιο ακριβή αγορά ακινήτων στον κόσμο, σημείωσε αύξηση 2,1%. Ο δείκτης συγκρίνει τις μέσες τιμές σε 56 χώρες και περιοχές.

Η τεράστια δημοσιονομική και νομισματική δράση, για την ενίσχυση των οικονομιών κατά τη διάρκεια της κρίσης που έφερε η πανδημία κορωνοϊού, προκάλεσε έκρηξη των τιμών ακινήτων παγκοσμίως. Το γεγονός όμως προκαλεί ανησυχίες για μια νέα φούσκα ακινήτων που θα μπορούσε να απειλήσει την παγκόσμια οικονομία.

Η απόδοση των παγκόσμιων χρηματιστηριακών δεικτών μέχρι τέλος Μαΐου – Σε μέτρια θέση έπεσε το Χ.Α.

Δείκτης	Απόδοση ytd
HNX 30	+52.61%
ATX	+23.42%
Tadawul All Share	+21.42%
OMXS30	+19.58%
Taiwan Weighted	+16.32%
CAC 40	+16.14%
S&P/BMV IPC	+15.47%
RTSI	+15.14%
Small Cap 2000	+14.35%
Euro Stoxx 50	+13.70%
AEX	+13.57%
IBEX 35	+13.32%
TA 35	+13.22%
FTSE MIB	+13.21%
S&P/TSX	+13.18%
MOEX	+13.15%
Dow Jones	+12.82%
WIG20	+12.57%
DAX	+12.41%
BEL 20	+12.12%
KOSPI	+12.07%
S&P 500	+11.93%
Nifty 50	+11.31%
Χ.Α. - ΓΔ	+10.61%
SET	+10.61%
Budapest SE	+10.13%
Karachi 100	+10.04%
BSE Sensex	+8.78%
FTSE 100	+8.70%
S&P/ASX 200	+8.58%
Hang Seng	+7.74%
OMXC25	+6.94%
Nasdaq	+6.68%
SMI	+6.17%
Bovespa	+6.05%
PSI 20	+5.75%
Nikkei 225	+4.96%
Shanghai	+4.06%
SZSE Component	+3.64%
DJ Shanghai	+3.16%
China A50	+2.81%
IDX Composite	-0.53%
BIST 100	-3.81%
PSEi Composite	-7.18%
DJ New Zealand	-9.64%
S&P 500 VIX	-26.33%